

Storage Paper (G) 1937

Murphy

Inleydinghe tot de
Hollandſche Rechts-
gheleerdheyt.

Befchreven by

HUGO DE GROOT.

Witſgaders

Van't aenleggen van een Proces voor de reſpective Ho-
ven van Juſtice in Holland's gheſfeldt by

ROMBOYT HOGERBETS.

B. Luchius

Ghedrukt te HARRLEM, by Myſien Roman/Bocck-drucker.

Register van alle de Latijnche vwoorden, die op de
kante staen, met haere verklaring, so als die
gevoeglickst uyt het Boeck ghe-
nomen konden vverden.

A.

Die in diem, van sulken dag
af / tot sulken dach toe.
A legatariis, van making-
bruiders.
Ab altera statione, van een
anderen ontfang.
Ab intestato, dooz verstaef.
Abavus, een oud-ouer-groot-vaeder.
Abavia, een oud-ouer-groot-moeder.
Abnepos, een nae achter's kind's soon.
Abnepos, een nae achter's kind's dochter.
Abnepotes & abnepotes fratrum & sororis,
broeders en susters nae achter's kind's
kinderen.
Absentia reipublica causa, afwesen om de
gemeene saecke.
Absolutè, na haren aerd.
Acceptilatio, wuyltscheidingh by schene-
king.
Accidentalis, toevallig.
Accrescere, aengroepen.
Acquisitio hæreditatis, bekominghe der
erffenissen.
Acquisitio hæreditatis directa, erfatinge
uyt de hand.
Acquisitio hæreditatis fidei commissaria,
erfatinge over de hand.
Actiones, middelen om't recht te vol-
gen ende dooz te staen.
Actio in personam, opspyaech op eenfch
mensch.
Actus, een dzeef.
Ad aquam appulsus, 't recht om in eens

anders water sijn beeffen te waeren.
Ad commune dividendum, om uyt de ge-
meenschap te scheidten.
Ad dandum, verbintenisse van geven.
Ad faciendum, verbintenisse om pet te
doen.
Addicere, toekennen.
Addictio in diem, toeflaging van de coop/
mits dat se niet volgen en sal / indien
hinnen seckeren bestemden tijd meer
werd geboden.
Ademptus, ontataet.
Aditio, het aengaan van de erffenisse.
Adoptio, aenwintinge tot kinderen.
Æstimatorio, de waerde.
Ætas pupillaris, de eerste minder-jarig-
heyd.
Ætas minor, de tweede minder-jarigheyd.
Alea, tupsch-spelen.
Alimenta, onderhoud.
Aluvio, aenwerp van slijk of verzoogde
stroont-gronden.
Alvei, verzoogde gronden.
Amica, een moep van 'svaders wegen.
Amica maxima, een ved-ouer-oude moep.
Amicus, een moep's kind.
Anatocismus, het op-hoopen van onbe-
betaelde winningh-peininghen tot
hoofst-gelt / ende daer van dan weder-
winst te bedingen.
Androgyni, mans-wijffen.
Annis tribus, in drie jaren.
Annum, dat permant jaerlijc gemaakt is.
Ante moram, dooz verloop / dooz de
wan-betaling.

Apud

Apud acta, aen eenig gerecht.
 Apud sequestrem, in betwaerde hand.
 Aquæ ductus, waterleiding.
 Aquæ haustus, waterhaling.
 Aristocratia, der besten regering.
 Atavus, een bed-over-oud-groot vader.
 Atavia, een bed-over-oud-groot-moeder.
 Adnepos, een bed-nae-achter-kinde-soon.
 Atneptis, een bed-nae-achter-kinde-dochter.
 Atrox injuria, een lasterliche hoon-spraak.
 Avunculus, een oom van 'snoeders wege.
 Avunculus maximus, een bed-over-oud-oom.
 Avus, een groot-vader.
 Avia, een groot-moeder.

B.

Beneficium cedendarum actionum, 't recht om vooz de betalinge van den schuld-epfcher af te hoerden verly van 't recht / dat den schuld-epfcher heeft op de mede bozgen.
 Beneficium divisionis, 't recht om schuld-spliffing onder de bozgen te versoekē.
 Beneficium inventarij, 't recht van boedel-beschryving.
 Beneficium ordinis & excussionis, 't recht van een bozge om den schuld-epfcher te keeren / so lang tot dat hy den saek-weldige wtgemonnen heeft.
 Beneficium senatus-consulti Vallejani, 't voozdeel des Vallejaensche Raeds-beslyps.
 Bona matrem, ofta haren: een boedel.

Cedux arbores, hoornen die houbaer sijn.
 Cambium, wisseling.
 Canon, jaerliche erfyaet.
 Capere, beuren.
 Cavere, secker doen.
 Caypo, een waerd.
 Causa, een waerom.
 Cautio, een goede seckerhepb.
 Cautio mutjana, seckering dat den making-beurder niet doen en sal jegend het indien / waer onder hem pets gemacht is.
 Censur, rjns-recht.
 Cessans lucrum, winst-berving.
 Cessatio per contrarietatem, ophoudinge van de wet / om dat de offeningh v. n. de selve strjft met de wille des wetgebers.
 Cessatio negativa, wanneer de offening van de wet niet mede en brenzt soodanigen oentlicken strjfd met des wetgebers meeninge.
 Cessio honorum, boedel-aftand.
 Chirographum, een hand-schrijft.
 Clausula codicillaris, ped datmen doet stellen inde upterste wille / soo datse geen kracht hebben kan van een volkomen / maer alleen van een onvolkomen upterste wille.
 Clausula derogatoria, een betuyging inde upterste wille / daer mede den maecker niet en wil / dat de upterste willen / daer na hy hem te maken / sullen bestaen.
 Codicilli, onvolkomen upterste wille.
 Colonus parciarius, een die land aennemt te haenen vooz secker deel hande bychten.
 Commodatum, huyck-lening.

Communio, gemeenschap.
Compensatio, verlichtinge.
Compositores, gekopen herfuyden.
Concubina, een byfit.
Condictio promissi sine causa, intrecking van toefegging gedaen sonder rebelicke oofsaek.
Condictio sine causa dari, weder-epffching van al 't gunt pemaendt sien den ander sonder rechtelick oofsaek heeft gegeven.
Condictio indebiti, weder-epffching van 't gunt pemaend onwetende als schuld heeft betaelt / niet schuldtyg sijnde.
Conditio, een indien.
Conditio casualis, een indien dat 't evenmael geballig is.
Conditio impossibilis, een indien dat onmogelick is.
Conditio potestativa, een indien 't is inde macht van den erfgenamen.
Conductio, huy.
Conferre, indyngen.
Confusio, vermenging.
Conjunctiva, gesamentlicke.
Consequentia rei, saeck-gevolg.
Consignatio, onder-recht-legging.
Consobrini, fusterlingen.
Consolidatio, vermenging van twee ghetichtigheden.
Constitutio, toefegging.
Contractus, overkoming.
Contractus emphyteuticus, erf-pacht-guuning.
Contractus feudalis, leen-gifte.
Contractus pignoris, pand-aenvaerding.
Correi debendi, die 't samen met malhander saeck-weldige sijn van een toefegging.
Cum definitioe mensurae, op-seckere roetalen.
Curatores, verfozgers.

D **Amni infecti**, toefegging van dat een buyzman sijnem buyzman niet en sal beschadigen door een getimmert.
Dammum culpa darum, alle verffuyt waer door pemaend toert verbonden in 't saeck van bootflagh of wonden / tot vergoeding van schade.
Davitutores, booghen by d'overffeydt gestelt.
Debira individua, onsplitbare schulden.
Debitor, een schult-plichtige.
Defensio reipublica, land-weert.
Defensum tri, toefegging dat de saeck sal verantwoord werden.
De his qui dejecerunt vel effuderunt, van den genen wpt welker woonplaets pet is geworpen ofte gestropt.
Delatio, aenbyngen.
Delato juramento, de saecke gestelt sijnde tot den reb.
Delegatio, overffetting.
Democratia, volcks-regteringe.
Deposicum, bewaer-aenneming.
Descendentes, afkomelingen / dalende.
De demoliendo, toefegging van een ghetimmert of te wierpen.
De dolo, van niet te handelen ter quader trouwe.
De non offendendo, van pemaend / die men ghebyeycht heeft / niet te beschadigen.
De quota litis, van een deel te hebben in een gebinge.
De restituendo, van geldt of veest ober te geven.
Directio, door rechte wegen.
Disjunctiva, verffcheydentlick.
Dividere comune, de gemeenschap deplē.
Do ut des, ick geve pet op dat gy weder pet geest.

Do ut facias, ick gebe pet op dat ghy pet doet.

Dolus, argelst.

Domicilium, maelsede.

Dominium plenum, volle eghendom.

Dominium minus plenum, gebrekeelike eghendom.

Dominium utile, rocht.

Donatio, schenking.

E.

EMancipatio, hand-lichtinge.

Emphyteusis, erf-pacht-recht.

Emptio, koop.

Exceptio, uytweyning, verset.

Ex causa turpi, om een dierelike saecke.

Exceptio iuramentandi, verset ijt gedaen eede bonnis gelick.

Exceptio de non numerata pecunia, behelping met te seggen dat het gelt niet en is getelt geweest.

Exceptio rei iudicatae, verset van bonnisse / ofte gewijde saecke.

Exercitores, mede-reders.

Ex maleficio, door blijckelike misdaed.

Ex quasi maleficio, door wedduyding.

Ex negotiis gestis, ijt onderwind.

Ex orthodoxis parentibus, ijt rechtgelovige ouders.

Ex testamento, by uiterste wille.

Ex tutela, ijt voogdye.

F.

Facio ut des, ick doe pet / op dat ghy pet gest.

Facio ut facias, ick doe pet / op dat ghy weder pet doet.

Falsa demonstratio, normingh van een verkerde naem.

Familiae ecclesiae, alle onlichamelike

ende lichamelick saecken die den overleden toegekomen hebben.

Filij fratrum, broeders kinderen.

Filij sororum, susters kinderen.

Filij & filiae amittinorum }
— consobrinorum } susterlings
— patruelium. } kinderen.

Filij & filiae proavunculorum }
— propatruorum. } oud-ooms
kinderen.

Filij & filiae proamitarum }
— promatertarum. } soude-moeps
kinderen.

Filij & filiae majorum avuncu- }
— colorum. } ober-oud-
ooms kin-
deren.

Filij & filiae majorum amita- }
— rum, } ober ou-
de moeps
kinde-
ren.

Finium regendorum, verbintenisse om te ghehenghen / dat de oude scheidingen herclaert worden.

Frater consanguineus, een broeder van een vader / niet van een moeder.

Frater germanus, een broeder van vollen bedden.

Frater uterinus, een broeder van een moeder / niet van een vader.

Fructus, vruchten.

G.

Genus, geslachte.

Grex, ten kudde.

H.

Habitatio, bewooningh over ten huys.

Hereditas, erfentnisse.

Heres, een erfgenaem / of opf.

Heres

Handwritten mark or signature.

208
Heres legatorum nomine, tot erfgenamen die door het argeren van erfelijke verbonden is aan allen / den welken op des overleden apterste wille per-gemaect is.

Hermaphroditii, man-wijden.

Ignorantia facti, des daeds onwetens-
heid.

Ignorantia Iuris, des rechts onwetensheyt.

Illegitimi, onwettig-gebozenen.

Illiquida, onklare schulden.

Incapaces, die doot de wetten niet beuren en mogen.

In commercio, wandelbaer.

Incorporeales, onschannelich.

Indirecte, doot omwegen.

In fraudem creditorum, tot verhooging
van de inschulderey.

Injuria, hoon ende lastering.

In quantum locupletiores, suyn tot over-
gebing van gegootten daet.

In scriptis, schriftelich.

Instituendo, instellingh upt der handt
doende met een lid.

Instituere heredem, tussenstellen

Instrumentum fundi, tot verhooging van kint-
ende woning.

In subsidium, ter nood.

Insulz in fluvio, stroom-eplanden.

Interesse, het ghelegen sijn aan een saeck.

Inventarium, beschrijving van goederen.

Inundatio, overloop van water.

Iter, een voet-pad.

Judicatum, solvi, dat het gewijste volbaen
werd.

Ius agendi, recht om te eyschen tot in-
koning van 't gunst toegesiet is.

Ius canonicum, geestelich recht.

Ius civile, burger wet-burger recht.

Ius cloacae, goot recht.

Ius decimarum, tiend recht.

Ius deliberandi, beracet.

Ius domini, vel quasi, inschuld.

Ius feudi, leentrecht.

Ius fluminis, water-loop.

Ius gentium, volker-wet / volker recht.

Ius hypothecae, recht van inder-pand.

Ius immittendi, inbaeking / inbaeking.

Ius in personam, sive creditum, inschuld.

Ius in rem, beheering.

Ius libelli, 't recht dat een erfpaechter
weder een erf-paechter vergaet / om de
vuchten van 't goet te gheieten.

Ius luminibus non obscurandi, 't pro-
spektus, vry sichte / of vry gesicht.

Ius non alius tollendi, beset van hogher
rinnering.

Ius patrie potestatis, de noodt vrye son-
derlingheit macht des vaders doer de
kinderen / onder haer hand staende.

Ius personale, inschuld.

Ius personarum, rechtelike gestaltenisse
der menschen.

Ius pontificium, pauselike rechten.

Ius possessionis, beheering.

Ius privatum, doer de burger recht.

Ius publicum, wetten die land-stand ra-
ken.

Ius reale, beheering.

Ius rei vindicatio, heritael.

Ius rerum, rechtelike gestaltenisse der
saecten.

Ius succedendi, doot recht.

Ius testamentarium, testaments recht.

Iustitia commutativa, vergeldende recht-
daet vreesd.

Iustitia distributiva, vergeldende recht daet-
vreesd.

Iustitia legalis, wettelike recht vreesd-
heid.

Iustitia

L.

L Academiæ, heergewaden.
Legatarij, making-beurders.
Legatum, een making.
Legatum optionis, de making van heur.
Legatum liberationis, makinge van een-
 wige bezijdinge.
Legatorum &c. toefegging dat den erf-
 genaem de making sal volboen.
Legitimi, wettig-gebozenen.
Legitimi tutores, wettige boogden.
Legitiæ, rechtelike deelen.
Lex commissoria, een beding dat de faelic
 ongekocht sal sijn / ten sij de koop-
 penninghen ten bestemden daghe be-
 taelt werden.
Lex naturalis, aengeboren wet.
Lex positiva, gegeven wet.
Liberi nati ex prohibito concubitu, ober-
 wommen kinderen.
Liberi naturales, speel-kinderen.
Liquida, klaere schulden.
Liquidè, sonder moepte.
Literarum obligatio, schriftelike toefeg-
 ging.
Locatio, verhuyping.
Lucrum cessans, winstberving.
Luere, het goed vyjen.

M.

Majestas, hooghepd.
Majores amici } ober oud-moepten/
Majores ma- } groot-vaders ende
terere. } groot-moeders susters.
Majores avun- } ober-oud-onk/groot-
culi. } moederen ende groot-
Majores Patru- } vaderen vjoeders.
Mandatum, last-aenbaerding.
Materia, stoffe/ insicht.

Matertera, moep van moeders wegen.
Matertera maxima, een bed-ober-oud-
 moep.
Mathematica, wis-konsten.
Melioramenta, kosten gedaen tot verbe-
 tering.
Metus, vare.
Minor ætas, minderjarichepd.
Minores, onbejaerde wesen.
Miscilia, geldt dat te grabbel wert ghe-
 woypen.
Mixtio, vermenging.
Modus, een op dat.
Monarchia, eens-regteringe.
Monstra, wanschapene geboozten.
Mortis causa, ter sake des doods.
Murum, verhuypch lening.

N.

Naura, een schipper.
Nauticum scœnus, bodemerse.
Nepos, een kinds-soon.
Nepis, een kinds-dochter.
Nepotes & neptes, fratrum & sororum
 vjoeders ofte kinders kinds-kindert
Nepotes & neptes propavun- } oudbooms
colorum. } kinds-
Nepotes & neptas promater- } kinderten.
terarum.
Nepotes & neptes proami- } oude moeps
tarum } kinds-kun-
Nepotes & neptes proma- } deren.
terrarum
Novatio, schuld vermenfwing.

O.

Objectum, insicht stoffe.
Obligatio, verbintnisse.
Obligaciones ex concensu, verbintnissen
 die door de overkomst voltrocken
 wor-

woorden.
 Obligationes ex quasi contractu, sodanige verbintenissen / als of daer toefegging ware / oistatende dooz wetsding blytten overkoming.
 Obligationes quae re contrahuntur, verbintenissen die dooz saechs overghevingh volbrachten worden.
 Orthodoxi, rethighelovige.

P.

Pacta ante nuptialia, huwelickse dooz waerden.
 Pactum de non petendo, toefegging van schuld niet te rpschen.
 Pactum personale, toefeggingh streekhende op seckere mensch.
 Paruelis, eenooms kind.
 Paruus, een oom / vaders broeder.
 Paruus maximus, een bedt-over-oudt-oom.
 Per capita, hoofd dooz hoofd.
 Per consequentiam rei, by saechs-gevolg.
 Perferre poenam, blytten dooz een misdad.
 Permutationes, ruylingen.
 Per stipulationem, dooz vraghe van den een / ende antwoorde van den ander.
 Per stirpes, by kluffen.
 Pollicitatio, belofte.
 Praelegatum, een dooz wpt makingh.
 Praelegati modo, by dooz wpt makingh.
 Praedium dominans, een heerscheb erf.
 Praediale, erf-aenhangich.
 Praescriptio, berjaringh / verset dooz een kracht / quijtschelding dooz de wet.
 Praestare auctoritatem, waeren.
 Precario, ter bede.
 Pretium, koopshat.
 Primum investitura, wpt wpt blyven.
 Privatim, anter de hand.

Privilegia, dooz rechten.
 Proamita, een oude moep van 's vaders wegen.
 Proavus, een ober-groot-vader.
 Proavia, een ober-groot-moeder.
 Proavunculus, een oud-oom van 's moeders wegen.
 Procurator, een ghemachtichde.
 Prodigii, quijst-goedeten.
 Prodigii quibus bonis interdictum est, deslands ofte stads kinderen.
 Promaestera, een oude-moep van 's moeders wegen.
 Promissio, toefegging.
 Pronepos, acht r' kinds soom.
 Proneptris, achter 's kinds dochter.
 Pronepores & proneptes fratrum & sororum, Broeders / ende Zusters achter 's kinds kinderen. (weghen.)
 Propatruus, een oudt-oom van 's vaders.
 Propiores sobrino, kinds-kinderen van susterlingen.
 Proportio arithmetica, tel-konst evenhepb.
 Proportio geometrica, meet-konst evenhepb.
 Pure, rechtelick.
 Pupilli, onbejarde wesen.
 Pupillaris substitutio, de erfstelling die de vaders plegen te doen van haere jonge ofte oock meer sinneloofe kinders.
 Pupillariter substituere, by uysterste wille sijn jonge kinderen vervangen.
 Purgatio mora, verschooning van 't verloop.

Q.

Quadruplum, vierchat.
 Quatras, een hoedanichepb.
 Quasi dominium, geberckelijcken eghendom.

Quasi

Quasi usus-fructus, een nabootsingh van
lijfsocht.

Qui personam habet stanti in iudicio, die
op eppen name dingtale mogen voe-
ren.

Qui positum aut suspensum habet, wie
pet heeft upt-steekende of hangende.

R.

Ratio adæquata, de eenighe ende wel-
bekende reden.

Recessio à contractu, handelzack.

Relaxè, niet ten opzicht ergens op.

Relatio, een onderlingh opzicht tusschen
eenighe dinghen.

Reliqua, oplegging van 't lozt.

Renunciatio, opseggingh.

Repudiatio, verlatting.

Res, saecken.

Res alienabiles, wandelbare saecken

Res bonæ fidei, saken ter goeder trouwe.

Res divini juris, god-toebehoortige sae-
cken.

Res humani juris, mensch-toebehoortige
saecken.

Res inalienabiles, onwandelbare saecken.

Res litigiosæ, dingh-talige saecken.

Res malæ fidei, saecken ter quader trou-
we.

Res nullius, een saeck die niemand toebe-
hoort.

Res omnium, saecken die alle menschen
toebehooren.

Res pro derelicto habitæ, verwozp-goe-
ren.

Respublica & universitatis, een saeck die
eenighe gemeenschap der menschen toe-
behoort.

Rem ratam haberi, dat de saeck gestadigt
wozd.

Res religiosa, de graven der doden.

Res sacra, gewisse saecken.

Rem salvam fore pupillo, dat den trocht
sijn weese sal onbeschadicht houden.

Res sanctæ, stads vesten.

Res singulares, epkele saecken.

Res singulorum, saecken die bysondere
menschen toebehooren.

Restitutio in integrum, herstelling.

Restitutio in integrum ex æquone ultra di-
midium, herstelling upt saeke van ver-
lozing ober de helft.

Res universales, veel begriipende saecten.

Retractus, naesting.

S.

S Arta recta, in goeden rechte.

Satisfactio, leesting/ of ghemoech heb-
bing.

Separatio bonorum, boedel-schepdingh.

Servitutes prædiorum, erf-dienstbaerhe-
den.

Servitutes prædiorum rusticorum, veldt-
dienstbaerheden.

Servitutes prædiorum urbanorum, huys
dienstbaerheden.

Senatus-consultum Vellejanum, Velle-
jaensch raeds-besluit.

Si quadrupes pauperiem fecerat, soo een
beest pemand heeft beschadicht.

Si qua causa iusta videbitur, soo de eenighe
wettige oorzack sal schijnen te sijn.

Si qua mulier, &c al hadde schoon een
hrouw affstand gedaen van het Velle-
jaensche Raeds-besluit.

Societas, maetschap.

Solutio, betalingh.

Solutio per partes, betaelingh by deelen.

Species, gedaenten/ afkomsien.

Stabularij, stalhouders.

Sub conditione, by seckere gheval/ ofte
met een indien.

Sub conditione impossibili, onder een in-
dien dat onmogelijk is.
Sub modo, nits gestelde mate.
Substantialis, wesentlick.
Sufficiens, verballing doen.
Substitutio pupillaris, de erfstellingh die
de vaders plegen te doen van wegghen
hare jonge/ of oock sinnelose kinderē.
Substituendo, erfstellingh upt der hande
doende met meerder leden.
Supellex, huysraet.

T.

Testamentū, volkomen upterste wille.
Testamentum nuncupativum, een
mondeling ghemaekte upterste wille.
Testamentarij, boochden gestelt dooz up-
terste wille.
Testimonium perhibere, otkonden.
Titulus, een rechtelike aenkomst.
Titulus onerosus, een lastige aenkomst.
Totum, een geheel.
Traditio, levering/ opzacht.
Transactio, dading.
Transire, verwandelen.

Triepotes & trineples, meer bedt naer
achter sains hinderen.
Trinavus, een meer bed ober oud groot
vader.
Tritavia, een meer bed ober oud groot
moeder.
Tutela & cura, boochdij/ of mondbog-
schap.
Tutores, boochden.

V.

Valuafores, leen-leenstaunen.
Vasallus, een leenan.
Venditio, verhooping.
Vestis, lijfstoelhouzten.
Via, een wegh.
Via publica, een herewegh.
Via vicinalis, een luywagh.
Victus, kost.
Vivarium, een warande.
Vsu capio, verjaering.
Vfus, vuyrch.
Vnusfructus, lijfstoel.
Vtile dominium, tocht.

Volgen voortaan de Bastaert Duytsche woorden, die op de
kant gheset, ende in den text met goede Duytsche
woorden vertaald stann.

A.

Accepten, aenbaerden.
Ade, een kennisse/ een beschept.
Ade notarial, beschept van gen beamp-
te schijfver.
Administratie, bewind.
Administrateurs, bewind hebben.
Administreren, bewind hebben.
Advocaat, een doozspjaeck.
Allodialle goederen, onleen goederen.
Appel, beroep.

Arrest, becommring.
Ascendemen, opgaende.
Assurance, verseeckering.
Assignatie, aentwyling.

B.

Banquerottiers, achter uptbaerders/ bankrot-
kees.
Bandieten, woest ballingen.
Baronen, vuyreren.
By exempel, vy doozbeeld.

Capital,

C.

Capitaal, hoofdschuld.
Capittel, gods-hups.
Cautie, goede seckerling.
Chirurgys, een wonden heeler.
Citatie, daging.
Collaterael, 3 poedingen.
Compagnie, gemeenschap.
Consentieren, verwillkeuren.
Conspiratie, t'samen sweeringh.
Constituante, rent-versejder.
**Conventionele oversetting, bespjooken oberse-
 ting.**
**Convoy geld, t'gheen de goederen van inkomsten
 betalen.**
Co-je, afschijft.
Conswymen, oude hercomen.
Crediteur, schuld-eyser/gheloover.
Cumateur, besorger.

D.

Debitour, schuldenaar.
Defcendentes, nedergaende.
Discretie, bescheppenhejd.
Dwarren, moagen gaben.

E.

Executenen, uytrechten.

F.

**Fa-Door, eens koopmans betoind hebben oft
 bemachtigde**
Felanie, ontrouwde of smaethejd.
Fiscael, graeflichhejts besorger.

G.

Galeje, roep-schip.
Garanderen, waeren.
Geactuseert, bejcht.
Geapprehendeert, hegrepen.
Geautoriseert, gemachticht.
Geconsigneert, onder recht gelept.
Gedlayert, betrocken.
Geinterisereert, ghesadet.
Generael, algemeen/land-gemeen.
**Ghereformeerde Religie, ghesuppeden Gods-
 dienst.**

Getaxert, gheschat.
Griffier van 't Hof, hof-schijfder.

H.

Homagie, manschap.
Hypoteeck, goed onderpand.

I.

Impetrant, verzoeker.
Incubelen, ontstaere goederen.
Inclays, binnen.
Indemniteit, schade loofhejd.
Induiste, aenraeding.
In persone, in eppen goofde.
Insolvent, ondermogen om te betalen.
In-lantie, de tweede kennisse.
Inverieren, gheslaven.
Inventaris, beschjyding van goederen.
Inwelen, kleynood.

L.

**Legale ondersettingh, stil-swijghende onderse-
 tingh.**
**Legitimatie, bewettiging-doo' s'landts Over-
 hejd**
Litigieu, in ghebing staende.
Litu contestatie, rechts-pleging.
Locael, plaetselick.
Lombarden, tafelyouwers.

M.

**Mandament van cessie, daerch cedel om sijn in-
 schulders te mogen dagen.**
**Mandament van relief, bijven dienende roc-
 herstelling.**
Medicamenten, genees-krupden.
Memorie, gedachtenissen.
Meubelen, tilbare goederen.
**Monopolie, inkoop van eenige waer om dier-
 te te maken.**

N.

Nampissement, hand-vulling.
Notaris, deampre-schijfder.
Novalis, aangevonnen Landen.

Obliga-

Li-3

O.
Obligatiën, schuld-kennissen.
Obray, gunningh/ gunst van 'Landes Over-
hepd.
Officers, amptluden.

P.
Pardon debatteren, blyven van vergiffenis we
derspreken.
Parochie, Carspel.
Partie adverse, tegen-dinger.
Partijschappen, sydigheben.
Peters ende Meyers, doop-heffers, die jongetu p-
den ten doop gehouden hebben.
Pylaren, zuulen.
Placcaten, bevelen van stants hoofden.
Police van assurance, verseker-brief.
Politie, boogbreijcken stant.
Politijcke Ordonnantie, Landrecht.
Presenteren, overbodich sijn.
President, voorsittende.
Premie, loon.
Principael, — de saeckweldighe.
Principals debiteur, — de saeckweldighe.
Privilegien, hand-vesten/ bpsondere keuren
hoof-rechten.
Procederende personen, bing-luden.
Processen, ghedingen.
Procureur, een volmacht.
Proclameren, verwerpen.
Protectie, schut.
Protocol, klad-boeck.
Publicatie, afschondiging.

Q.
Quieren, ten goede schelden.

Aenwijsingh hoemen den Inhoud der Deelen bequa-
melijck sal kunnen vinden.

A.
A Engaen, ende verlacten van erffenis.
z.c. fol. 76.

R.
Reclproque, onderling.
Reformatie, klaring.
Regres, verhael op anderen.
Remisse debatteren, blyven van vergiffenis we
derspreken.
Representatiën, plaats-dolling.
Request civijl, heusch verfoech.
Resolutiën, beslupren.
Respijt, upstiel.
Rescurtie, verstopinge.
Revisie, vergoeding.
Revisie, hersteming.

S.
Salarij, loon.
Secretarij, gerecht-schijver.
Secretarij van 's Hoff, Hof-schijver.
Sententie definitief, opnd-oojdeel/ epndelijck
vonnis wijsdom.
Simpelick, volkornelick.
Speciaal, bpsonder.
Speciale procuratie, sonderlinge last.
Subjectie, onderwerping.
Substitutie, wanneer de gunst der Landt-Over-
hepd mede-bjenght dat den leen-man van
sijn leen bevelen mach bps een of meer leden

T.
Tailloren, disch-bojden.
Taxeren, schatten.
Testament, upterste wille.
Testateur, den willer.
Traffact van Treves, bestand-bredtjaech.
Transporte, overgift/ opzacht.

V.
Vasallen, Smal-heeren.

Aenwijsing, ende namentlick van wissel-
brieven, 236
Abdoms ende Schependoms recht, ende
verandering

verandering daer in gevallen.	93	Erfating uyt de hand.	72
Amiraelfchap.	197	Erfpachtgunning.	181
		Erfpachtrecht.	125
B.			
Bekomen der vruchten	47	G.	
Bekomen door geboorte, tilbaers- gevolch, huysbou ende landbou	56	Gebreckelijken eygendom int gemeef.	107
Bekomen door gedaent-geving ende door vermenging.	51	Geestelcke ende wereldlicke.	29
Bekomen door overvloeying, over stuyving ende aenwas.	52	Gemeenschap des taeks, en namelick medeerffenisse en t'faembelending.	207
Bekomen door verjaring.	47	Geven om geven, ende namelick reuy ling, doen om doen, doen om gevē.	215
Bekomen door wille des voorigen eygenaers.	44	H.	
Bekomen van ongeeygend goed.	40	Handelbraeck ende leefing.	234
Bejaerde wesen.	24	Herftelling uyt vaere, argelift ende minderjaricheyt.	138
Befir rechr.	33	Herftelling uyt verkorting over de helst.	242
Bestaen van volkomen uysterfte wille.	65	Hoe de uysterfte wille vergaen in't geheel ofte deel.	84
Betaling.	211	Hoe erfdiensbaerheden bekomen werden.	111
Bewaer geving.	160	Hoe erfdiensbaerheden verlooren werden.	112
Bodemerije.	167	Hoe leen bekomen werd.	126
Boedel afstand ende uytstel.	241	Hoe leen verlooren werd.	128
Boedelhouder ende Boedelhoudster	60	Hoe making geschied ende 'ighe- volch van dien.	82
Boedelmenging by Huwelick.	37	Hoe vollen eygendom verlorē werd.	106
Bruyck.	129	Hoon.	226
Bruyckleening.	163	Huyr ende verhuyring.	182
C.			
Cijnrecht ende huysgebou recht.	132	Huyr tuschen schippers, reeders, be- vrachters ende bootsgesellen.	186
D.			
Dading.	156	Huyrdienstbaerheden.	108
Die lyf ende goed hebben op eenen boden, ende van avarye.	209	Huwelick.	11
E.			
Edelen ende onedelen.	28	Huwelickſche voorwaerden.	59
Eygendom, deſſelfs onderscheyding, ende bekoming van dien.	37	I.	
Eygendoms verwacht.	134	Inborelingen ende uytlanders.	37
Erfating by uysterfte wille in't ghe- meen.	68	K.	
Erfating by uysterfte wille of versterf.	61	Koopbraeck.	181
Erfating over de hand.	73	Koop ende verkooping.	170
		Koopſnakoming.	176
		Laſtering.	

256

L.	
Lastering.	227
Lastgeving.	168
Leengunning.	205
Leentrecht.	116
Lyfucht.	113

M.	
Macht der voochden.	19
Maechtelen.	90
Maetschap.	195
Making, ende wat in making komt.	78
Mederederschap.	198
Misdaed door wedyding.	229
Misdaet tegens goet.	218
Misdaed tegen't leven.	223
Misdaet tegen't lichaem.	225
Mondigen ende onmondigen.	10

N.	
Nacsting.	178

O.	
Onbejaerde wesen ende 't stellen haer- ter voochden.	16
Onbestorven kinderen.	15
Onderrechtlegging, vermenging, ver- lycking.	232
Onderfcheyt ende wercking der wetten.	2
Onderfetting.	134
Onderwind.	206
Onvolkomen uyterste wille.	88
Overkoming in't gemeen ende hare verdeeling.	158
Overfetting.	235

P.	
Pandgeving.	162
Plicht der voochden.	21

Q.	
Quijtschelding door faekt onder- gang.	238
Quijtschelding door verjating.	237

Quijtschelding ter schenck ende toe- legging van niet te eyschen.	233
--	-----

R.	
Rechtelijke gestaltenisse der mensche.	7
Rechtelijke gestaltenisse der saken, en der selver onderscheydingen.	30
Recht/geleerdheyt ende Rechtvaer- dicheyd.	1

S.	
Schencking.	145
Schrefelijcke toeflegging.	157
Schuldvernieuwing in't gemeen	235

T.	
Tiendrecht.	130
Tocht in't gemeen.	113
Toeflegging, faeckweldigen ende borgen.	149

V.	
Velddienstaerheden.	110
Verbintenisse in't gemeen, haer oor- spronck ende verdeeling.	139
Verbintenisse uyt baet-trecking.	213
Verbintenisse uyt erffenisse ende voochdijs.	204
Verbintenisse uyt misdaed in't ghe- meen.	217
Verbruyck leening ende woeker.	164
Verkiefing van Landrecht.	102
Versekering.	199
Verlet uyt gedaen eed.	240
Verlet uyt gewydsfaecke.	240
Versterf.	89
Versterf van onbemaechden.	104
Versterf van onwettig geboren.	105
Vyfgang der voochdijs.	23

W.	
WVettigen ende onwertigen.	26
Wie by uyterste wille mogen beuren.	64
Wie uyterste wille mogen maken.	63
WVissel-teyckening.	169

E Y N D E.

R. HOGERBEETS
Van het aenlegghen
ende volvoeren

DER PROCESSEN,
Door de Respectie Godey van Justitie in Holland.

Gedruckt te HAERLEM,
By Adriaen Roman/ Boeckdrucker, aen't Sand, by
het Stadhuys, inde Geryulde parsee. 1631.

